

BOEKBESPREKING

Voorkomen is beter. Leren van calamiteiten in de zorg.

Dr. Ian Leistikow

Door: Louis Denis

De auteur begint zakelijk in de inleiding. Van de 1,6 miljoen ziekenhuisopnamen in de periode 2011-2012 lopen ongeveer 1,6% vermijdbare schade tijdens deze opnamen. In absolute cijfers ongeveer 70 patiënten per dag waarvan twee tot drie aan de gevolgen overleden. Dit in Nederlandse ziekenhuizen in die periode. In België is het iets slechter.

Een treurig onderwerp voor alle zorgverstrekkers. Iedereen heeft wel eens een incident mee beleefd of ingeleefd. De auteur speelt twee troeven uit om deze materie rustig te brengen. Eerst zijn levenservaring als inspecteur gezondheidszorg, lid meldingscommissie incidenten patiëntenzorg en zijn proefschrift over patiëntveiligheid. Ook internationaal is hij betrokken als expert op "Patient Safety" van de WHO. Ten tweede, dat zijn besprekingen getuigen van een grote empathie voor patiënten maar ook voor de zorgverstrekkers. Praktisch is nuttig dat elk van de vijftien case scenario's gevolgd wordt door twee vragen. Wat doe ik met deze ervaring en hoe kan ik mijn patiënten er bij betrekken?

Buiten de klassieke hersenontsteking tijdens een griepiepidemie, leggen de beschreven gevallen de nadruk op vijf lijnen van vermijdbare incidenten. De eerste blijft dat niemand onfeilbaar is met nadruk op meer dan één waarneming (voor PCa: denk aan onze gulden regel nooit besluiten op één PSA-meting).

Erken en herken je eigen goed geweten en wees voorzichtig bij ziekte, vermoedigheid, haast en vooroordelen. De meeste incidenten komen voort uit een cascade van omstandigheden die soms beginnen met een detail, bv. een verkeerde medicijn tussen de routinevoorraad, vertrouwen is goed maar controle is beter, neem iedere patiënt ernstig, liefst dezelfde zorgverstrekker voor de continuïteit en zo het niet anders kan, denk opnieuw voor jezelf.

Tenslotte gebruik checklists, de meest waarschijnlijke scenario's, en betrek de patiënt bij de veiligheid van zijn zorg in de mate van het mogelijke. Sommige incidenten, zelfs dodelijke, blijken bij reconstructie echt onvermijdelijk, zelfs met de beste zorgkwaliteit.

Uiteindelijk blijft de gouden raad. Zo er iets misgaat of misgegaan is, blijft het uw plicht als zorgverstrekker de waarheid onmiddellijk kenbaar te maken, de feiten in het dossier te melden, de hiërarchie van het ziekenhuis in te lichten. Dit is nog geen schuldbekenenis doch uw visie van de waarheid. Ook patiënten hebben empathie voor hun zorgverstrekkers!

Een leesbaar werk dat thuis hoort in de hospitaalbibliotheek. Een Vlaamse versie zou nuttig zijn.

Dr. Ian Leistikow, *Voorkomen is beter. Leren van calamiteiten in de zorg*, DIAgnosis Uitgevers, ISBN 978-94-91969-01-0, Januari 2015